

Argumenten en vragen bij het wijzigen van de duur van partneralimentatie vanuit de praktijk

Vóórdat er in de Eerste en Tweede Kamer besloten wordt tot het wijzigen van de duur van partneralimentatie, is het belangrijk om een aantal punten naar voren te brengen die van belang zijn in de discussie rondom economische zelfstandigheid van vrouwen. In dit stuk gaat het over de belemmeringen die in de praktijk spelen voor vrouwen om te voldoen aan de wens van beleidsmakers dat iedereen economisch zelfstandig is. Het uitgangspunt van 5 of 12 jaar speelt daarbij geen rol.

In dit stuk wordt punt 1 uitgewerkt, de punten 2 tot 6 komen in een volgend stuk aan de orde. Punten van aandacht:

1. Argumenten tegen het wetsvoorstel vanuit de praktijk
2. Gevolgen voor de financiële situatie van partners na echtscheiding
Verder onderzoek m.b.t. de financiën van beide partners.
3. Berekening hoogte partneralimentatie via de zogenoemde tremanormen
4. Statistieken, vraag naar recent onderzoek
5. Juridische punten die men van plan is in de wet vast te leggen
6. Nieuwe wetgeving m.b.t. gemeenschap van goederen per 1 januari 2018

Deel 1. Argumenten tegen het wetsvoorstel vanuit de praktijk

1. Keukentafel

Er is werk aan de winkel aan de keukentafel, want daar wordt uiteindelijk impliciet of expliciet vastgesteld hoe de taakverdeling tussen beide partners zal zijn ten aanzien van zorg, huishouden en inkomen. Het maakt daarbij niet uit of de termijn 12 jaar blijft of 5 jaar wordt, in beide situaties moeten vrouwen meer opkomen voor zichzelf. Dit is misschien wel het moeilijkste onderdeel van deze hele discussie en vergt een ingrijpende mentaliteitsverandering gezien de lange historie van de traditionele rolverdeling in Nederland.

2. Verminderen van belemmeringen, rol overheid

2.1. De overheid zou een handje kunnen helpen bij deze onderhandelingen door wettelijk te bepalen dat bedrijven de lonen van vrouwen en mannen gelijk moet trekken, niet als vrijblijvende aanbeveling maar op straffe van een boete.

2.2. Ook kan de overheid regels maken waardoor mannen net zoveel ouderschapsverlof krijgen om voor de kinderen en anderen te zorgen als vrouwen. (dit regelen voor drie maanden kost de overheid/bedrijfsleven 200 miljoen euro)

2.2a. In Zweden blijkt uit onderzoek dat als mannen één maand extra ouderschapsverlof opnemen, het inkomen van de vrouw met zeven procent stijgt. Dit versterkt de onderhandelingspositie van de vrouw aan de keukentafel.

2.2b. Een ander neveneffect is dat als mannen evenveel ouderschapsverlof krijgen als vrouwen, het argument voor werkgevers vervalft om eerder jonge mannen aan te nemen vanwege het risico dat jonge vrouwen met ouderschapsverlof gaan.

2.2c. Betaald vaderschapsverlof verkleint de kloof tussen rijk en arm. Want de vader met een hoger inkomen kan het zich nu eerder veroorloven na de geboorte van een kind onbetaald ouderschapsverlof op te nemen dan iemand met een lager salaris of met een tijdelijk contract.

2.2d. Uit een Noors onderzoek blijkt dat vaderschapsverlof leidt tot gelijkwaardiger ouderschap tussen man en vrouw én tot een substantiële afname van geweld thuis, zowel van vrouwen- als kindermishandeling (30 procent minder). Brief van de dag, Volkskrant, 29 april 2017.

2.3. De overheid kan bijdragen aan een mentaliteitsverandering door de beeldvorming en stereotypering van vrouwen en mannen in de reclame en de media aan te pakken. Tot nu toe zijn de gesprekken hierover om alleen op vrijwillige basis hieraan te voldoen.

2.4. Leeftijdsciscriminatie van ouderen aanpakken, waardoor gescheiden vrouwen eerder aan het werk komen.

2.5. Werkgevers zijn onwillig om grotere banen te creëren. Dit betreft met name de gezondheidszorg en de schoonmaakbranche, sectoren waar vooral laagopgeleide vrouwen werkzaam zijn. Het belemmert vrouwen om uit de (gedeeltelijke) bijstand te komen en financieel op eigen benen te staan. De overheid is zelf een grote opdrachtgever in deze, en heeft ook de mogelijkheden om andere organisaties te dwingen grotere en fulltime banen aan te bieden.

2.6. 'De regering moet uitdragen dat een gelijke taakverdeling tussen vaders en moeders vanaf nu de norm is, waarbij betrokken vaderschap de noodzakelijke waardering krijgt.' Laura de Jong, 16 augustus 2016, Volkskrant.

3. Opleiding is van invloed op de mate van economische zelfstandigheid

Volgens de laatste cijfers heeft 75 procent van de hoogopgeleide vrouwen (WO en HBO) voldoende inkomen om van te leven en 25 procent van de lager opgeleide vrouwen. Hier speelt ook het verschil in verdiensten per uur mee: een hoger opgeleide vrouw kan met 28 uur voldoende inkomen verwerven, een lager opgeleide vrouw niet.

4. Extra problemen voor migrantenvrouwen

Vaak zijn bij mensen met een migrantenachtergrond de verdeling in taken van zorg en inkomen nog stringenter dan bij andere groepen, vooral bij ouderen. Na een echtscheiding hebben vrouwen een nog grotere achterstand in te halen dan anderen, niet alleen mentaal, maar ook sociaal-economisch. Ze hebben minder opleiding en worden door vooroordelen minder snel voor een baan aangenomen dan vrouwen met een 'witte' achtergrond. Relatief zitten ze vaker in de bijstand, weten ze minder de weg te vinden naar allerlei subsidies en leven met hun kinderen relatief vaker in armoede.

5. 'Doenvermogen' in relatie met onze ingewikkelde maatschappij

De WWR, Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, kwam 24 april 2017 met het rapport 'Weten is nog geen doen' waarin gesteld wordt dat het beleid van de overheid er weliswaar vanuit gaat dat iedereen zelfredzaam is, maar dat dit voor 2,5 miljoen Nederlanders niet het geval is door uiteenlopende redenen, zoals laaggeletterd zijn, niet kunnen rekenen, geen computer kunnen bedienen, gehandicapt zijn, etc.

De WRR duidt deze zelfredzaamheid aan met 'doenvermogen', de vaardigheid om als burger een plan te maken, op tijd in actie te kunnen komen, vol te houden en om te gaan met

verleidingen en tegenslag, prioriteiten te kunnen stellen. Verschillen in 'doenvermogen' spelen zowel bij hoog- als laagopgeleide mensen, het heeft veel met karaktereigenschappen te maken. En, zelfs de beste vergeet wel eens wat.

Ook mensen die wel voldoende 'doenvermogen' hebben, zijn daar niet altijd toe in staat in stressvolle situaties, zoals bij ontslag en echtscheiding.

6. Doenvermogen bij het keukentafelgesprek

Ook een keukentafelgesprek over de taakverdeling rondom zorg en betaald werk is zo'n stresssituatie, in elk geval voor heel wat vrouwen. Voor vrouwen staat er namelijk meer op het spel dan voor mannen, ze leveren in: meer zorg voor huishouden en kinderen en minder uren betaald werk. Voor mannen gaat hun leven op de oude voet verder, ze blijven full-time werken en vaak zelfs meer. Ze sluiten aan bij de gangbare opvattingen van familie, kennissen en collega's op het werk over de taakverdeling binnen een relatie, met als bijkomend voordeel van meer inkomen per gewerkt uur, betere promotiekansen, zijn enkele jaren ouder, etc. Vrouwen zitten in de positie dat ze tegen de bestaande normen ingaan, waardoor ze harder voor zichzelf moeten opkomen. Zeker bij laagopgeleide vrouwen is dat lastig.

Om de consequenties van minder werken in te schatten is moeilijk te overzien, zeker als je aan het begin staat van een relatie en van het positieve wilt uitgaan. We delen toch alles? Inkomen en zorg, elk haar eigen inbreng, dat komt allemaal goed.

7. Wetgeving en politiek, verrekening van werk binnenshuis, pensioen

De wetgeving zou met de extra problemen in het keukentafeloverleg rekening moeten houden. Mannen hebben er veel baat bij dat vrouwen het merendeel doen van het huishouden en de opvoeding, en sputteren niet tegen als hun vrouw een dag inlevert van haar baan.

De politiek zou zorg en huishouden als werk kunnen beschouwen wat betaalt hoort te worden. Bij een ongelijke verdeling van deze werkzaamheden moet een verrekening plaatsvinden tussen partners. Met deze verrekening bouwt de vrouw ook pensioen op. Dit zou de maatschappelijke en financiële situatie van vrouwen zeer ten goede komen, niet alleen na een scheiding, maar ook na pensionering.

Lees verder het artikel in De Groene over 'Alles is eigen verantwoordelijkheid', 3 mei 2017, Casper Thomas